

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծ

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

_____ 2017 թվականի N - Ն

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՃԻ ՎՐԱ ԷԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ

ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Հաստատել համայնքային տնտեսության աճի վրա Էական ազդեցություն ունեցող ներդրումային և գործարար ծրագրերի գնահատման կարգը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից:

Հավելված

ՀՀ կառավարության 2017 թվականի

.....թիվ ____ որոշման

**ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՃԻ ԿՐԱ ԷԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ**

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. 1. Սույն կարգով կարգավորվում են համայնքային տնտեսության աճի վրա էական ազդեցություն ունեցող գործարար ծրագրերի գնահատման և այդ ծրագրերի պետական աջակցության տրամադրման հետ կապված հարաբերությունները:
2. Հանրապետության տնտեսության կայունության, համաչափ տարածքային զարգացման և հետագա տնտեսական աճի ապահովման համար անհրաժեշտ քայլերից է հանդիսանում արդյունավետ ներդրումային քաղաքականության վարումը և բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ստեղծումը՝ աշխուժացնելով ներդրումային գործընթացը: Այս պարագայում առաջնային կարևորություն է ձեռք բերում համայնքային տնտեսության աճի վրա էական ազդեցություն ունեցող ներդրումային և գործարար ծրագրերի (այսուհետ՝ Ծրագրեր) պետական աջակցության վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու հարցը:
3. Հաշվի առնելով, որ ՀՀ կառավարությունը կարևորում է մասնավոր հատվածում ներդրումների խրախուսումը, ինչպես նաև պետություն-մասնավոր հատված գործընկերության զարգացումը՝ այն դիտարկելով որպես իր գործունեության կարևոր ուղղություններից մեկը, Ծրագրերի իրականացումը հնարավորություն կտա բարձրացնել ընկերությունների մրցունակությունը, զարգացնել տնտեսական ենթակառուցվածքները և նպաստել ազգային ու տեղական կարևորագույն ծրագրերի արդյունավետ իրականացմանը:

1. ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

4. Ծրագրերի գնահատման համակարգի ներդնման նպատակն է՝
  - խթանել Հայաստանում ներդրումային գործընթացը՝ դրանով իսկ նպաստելով հանրային և մասնավոր ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության բարձրացմանը.
  - զարգացնել պետական աջակցության, մասնավորապես՝ Ծրագրերի մասնակի սուբսիդավորման որոշումների կայացման գործընթացը՝ ուղղված «փողի դիմաց արժեքի» մաքսիմալացմանը:

• ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՓՈԻԼԵՐԸ/ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ

5. Ծրագրերի գնահատումն բաղկացած է երեք առանձնացված գործառույթներից.

1) Ծրագրերի նախաստուգում և դրանց հետագա ուղղորդում: Այս փուլում իրականացվում է ծրագրային հայտերի ընդհանուր համապատասխանության ստուգում, ինչպես նաև դրանց նպատակայնության, արդյունավետության և իրագործելիության նախնական գնահատում: Դրա հետ մեկտեղ, անհրաժեշտության դեպքում, այս փուլում ցուցաբերվում է նաև ծրագրային առաջարկի մշակման աջակցություն:

2) Ծրագրերի խորքային գնահատում, ինչպես նաև, դրա հիման վրա՝ ֆինանսավորման տրամադրման դրական կամ բացասական եզրակացության ներկայացում:

3) Ֆինանսական հաստատության կողմից դրական եզրակացություն ստացած ծրագրերի գնահատում՝ դրանց վարկային տոկոսադրույքների սուբսիդավորման նպատակահարմարության որոշման նպատակով: Ընդ որում, այս փուլում իրականացվում է ՀՀ կառավարության գերակայություններին ծրագրերի համապատասխանության ստուգում և Ծրագրի նպատակների գնահատում: Ծրագրերի գնահատման այս փուլը պետք է կենտրոնանա Ծրագրերի նպատակայնության, ինչպես նաև արդյունավետության և իրագործելիության վրա:

6. Սույն կարգի 5-րդ կետի՝

1) 1-ին ենթակտում նշված գործառույթներն իրականացվում են «Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ» Հիմնադրամի մարզային կառույցների կողմից,

2) 2-րդ ենթակետում նշված գործառույթներն իրականացվում են ֆինանսական հաստատության կողմից («ՓՄՁ Ներդրումներ ՌԻՎԿ» ՓԲԸ, «Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ» Հիմնադրամ, Բանկեր և այլ ֆինանսական հաստատություններ),

3) 3-րդ ենթակետով սահմանված գործառույթներն իրականացվում են սույն կարգով սահմանվող Միջգերատեսչական գնահատող մարմնի (այսուհետ՝ ՄԳՄ) կողմից, որն ունի գնահատման և վերլուծական գործառույթ:

7. ՄԳՄ-ն, «Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ» Հիմնադրամը և ֆինանսավորող այլ կազմակերպությունները պետք է գտնվեն մշտական սերտ կապի մեջ և մշտապես տեղեկատվություն փոխանակեն ֆինանսավորման ներկայացված և արդեն ֆինանսավորում ստացած ծրագրերի վերաբերյալ:

8. Նախաստուգման արդյունքներով՝ սույն կարգի 15-րդ կետով սահմանված սկզբունքներին և մոտեցումներին համապատասխանող ծրագրերը «Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ» Հիմնադրամի մարզային

կառույցների կողմից ուղղորդվում են համապատասխան ֆինանսական հաստատություններ:

9. Ֆինանսական հաստատություններում խորքային գնահատման արդյունքներով կայացվում է ֆինանսավորման տրամադրման դրական կամ բացասական եզրակացություն:
10. Ֆինանսական հաստատությունների կողմից ֆինանսավորման տրամադրման դրական եզրակացություն ստացած և պետական աջակցություն ակնկալող ծրագրերը «Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ» Հիմնադրամի կողմից ներկայացվում են ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն (այսուհետ՝ Նախարարություն)՝ ծրագրերի վարկային տոկոսադրույքների սուբսիդավորման նպատակով սույն կարգով սահմանվող ՄԳՄ-ի քննարկմանը ներկայացնելու համար: Յուրաքանչյուր ծրագրի հետ մեկտեղ Նախարարություն է ներկայացվում գործարարի կողմից լրացված սուբսիդավորման հայտ (այսուհետև՝ Հայտ):
11. ՄԳՄ-ի անդամները սուբսիդավորում ակնկալող ծրագրերը ստանալուց հետո մեկշաբաթյա ժամկետում իրենց գնահատականը ներկայացնում են Նախարարություն: Նախարարությունը կարծիքները ստանալուց հետո մեկշաբաթյա ժամկետում ամփոփում է գնահատականները և հրավիրում է սույն կարգով սահմանվող ՄԳՄ-ի նիստ:
12. ՄԳՄ-ն ֆինանսական հաստատությունների կողմից դրական եզրակացություն ստացած ծրագրերի համար սուբսիդավորման որոշում է կայացնում սուբսիդավորման հայտը ստանալուց հետո առավելագույնը 14-օրյա ժամկետում:
13. ՄԳՄ-ն գործում է ներքին կանոնակարգին համապատասխան: Ծրագրերի վարկային տոկոսների սուբսիդավորման որոշումն ընդունվում է ՄԳՄ անդամների կողմից գնահատման արդյունքների հիման վրա:
14. Ծրագրերի վարկային տոկոսադրույքների սուբսիդավորման չափը կազմում է տարեկան վեց տոկոս վարկի մայր գումարի մնացորդի վրա: Ընդհանուր մեկ վարկի գծով տրամադրվող սուբսիդիայի գումարը չի կարող գերազանցել 20,000.000 (քսան միլիոն) ՀՀ դրամը:

1. ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԿԶԵՄԸՆԵՐԸ

15. Ներդրումային առաջարկների գնահատման համար կիրառվում են հետևյալ մոտեցումներն ու սկզբունքները.

- Ծրագրային առաջարկները պետք է համապատասխանեն առկա ռազմավարություններին և ունենան շոշափելի ազդեցություն դրանց իրագործման վրա (միջնաժամկետ և երկարաժամկետ կտրվածքով):
- Պետք է գնահատվի առաջակվող ծրագրերի փոխկապակցվածությունը ներկա և հեռանկարային տարածաշրջանային ծրագրերի հետ:
- Տարածքային համամասնությունների և գյուղական խնդիրների մասով ծրագրային առաջարկները պետք է գնահատվեն տարածքների և գյուղերի զարգացման տեսանկյունից, ինչպես նաև առանձին

բնակավայրերի վրա դրանց ազդեցության տեսանկյունից.

- Ծրագիրը պետք է հիմնավորված լինի տնտեսական վերլուծություններով, որոնք պետք է ներառեն ծախսերի արդյունավետության վերլուծություններ («ծախս-արդյունքներ» վերլուծություն):
- Ծրագրով նախատեսվող ծախսերը պետք է լինեն իրատեսական, ֆինանսական հաշվարկները և նախահաշիվները՝ հնարավորինս հստակ, հիմնավոր և մանրամասն:
- Ծրագրով ակնկալվող արդյունքները պետք է լինեն գնահատելի/չափելի, ինչպես նաև ունենան սոցիալական ազդեցություն համայնքների զարգացման վրա:
- Ծրագրային առաջարկը պետք է գնահատվի դրված նպատակների իրագործելիության տեսանկյունից, պետք է ներառված լինեն նպատակների իրագործելիության հիմնավորումներ՝ ներառյալ կառավարման համապատասխան մոտեցումները, ինչպես նաև փորձը տվյալ բնագավառում:
- Յուրաքանչյուր ծրագրի համար անհրաժեշտ է դիտարկել դրա համապատասխանությունն առկա ներքին օրենսդրությանը և միջազգային համաձայնագրերին:
- Ծրագրերը պետք է պարունակեն հստակ տեղեկատվություն գնահատման գործոններից յուրաքանչյուրի մասով, որպեսզի հնարավոր լինի իրականացնել ծրագրերի բազմակողմանի գնահատում:
- Յուրաքանչյուր ծրագրային առաջարկ պետք է պարունակի առանձին մաս՝ նվիրված ռիսկերի գնահատմանը: Ռիսկերի գնահատման ժամանակ անհրաժեշտ է հաշվի առնել ծրագրի իրագործման հնարավոր խոչընդոտները, որոնք կարող են լինել ֆինանսական, տեխնիկական, օրենսդրական, կարողությունների և ռեսուրսների օգտագործմանը կամ շրջակա միջավայրի և սոցիալական ազդեցությանը վերաբերող և այլն:
- Ծրագրային առաջարկները պետք է պարունակեն՝

ա) ներդրման աղբյուրները՝ (i) երկարաժամկետ վարկային միջոցներ, (ii) սեփական ներդրումներ, (iii) այլ աղբյուրներ: Ընդ որում, սեփական ներդրումները պետք է կազմեն ընդհանուր ներդրումների առնվազն 30 տոկոսը՝ առկա դրամական միջոցների տեսքով,

բ) ստեղծվող լրացուցիչ զբաղվածությունը (հարաբերական դրա իրագործման համար պահանջվող ծախսերին), այդ թվում՝ հստակ առանձնացված հիմնական և սեզոնային աշխատատեղերի բաժանմամբ,

գ) առաջարկվող ապրանքի/ծառայության շուկայի վերլուծությունը,

դ) պլանավորվող գնային քաղաքականությունը, արտադրանքի/ծառայության ինքնարժեքը,

ե) վաճառքի ուղղությունները,

զ) իրացումից ակնկալվող հասույթը,

է) համախառն շահույթը, զուտ շահույթը,

- ը) շահութաբերության ցուցանիշները,
- թ) ներդրված միջոցների հետգնման ժամկետը,
- ժ) ազատ գրավի առարկայի առկայությունը,
- ի) ներդրումների արդյունավետության ցուցանիշները:

- Ծրագրային առաջարկներում նշված տեղեկատվության բացակայության կամ թերի լինելու դեպքում այդ ծրագրային առաջարկները կդիտարկվեն թերի կամ անհամապատասխան և կվերադարձվեն մշակողին՝ վերամշակման:
- Սույն կետի «ա» ենթակետով սահմանված պայմանին չբավարարելու դեպքում և մինչև 10,000.000 (տաս միլիոն) ՀՀ դրամ վարկային միջոցներ ակնկալող ծրագրային առաջարկը չի դիտարկվում:

1. ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՄՈՂԵԼԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՂ ՄԱՐՄՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

- 16. Ծրագրերի գնահատման համակարգի ներդրումը ենթադրում է ինստիտուցիոնալ համակարգի ձևավորում, որը կապահովի գնահատման գործընթացի իրականացումը:
- 17. Գնահատման գործընթացի կազմակերպման պատասխանատու է հանդիսանում ՄԳՄ-ն, որի հիմնական խնդիրներն են.
  - ծրագրերի գնահատման համակարգերի ապահովումը,
  - ներդրումների վերլուծության և գնահատման հնարավորությունների ընդլայնումը, որոշումների կայացման անաչառություն և շահերի բախման բացառումը,
  - պրոֆեսիոնալ և վստահելի գնահատման իրականացումը,
  - գերակայություններին և ընտրված մեթոդաբանության առավելագույն համապատասխանությունը,
  - գնահատման գործընթացի թափանցիկությունը:

1. ԳՆԱՀԱՏՈՂ ՄԱՐՄԻՆԸ

- 18. ՄԳՄ-ն իրականացնում է իր գործունեությունը միջգերատեսչական հանձնաժողովի միջոցով՝ ներգավելով համապատասխան ներկայացուցիչներ՝ հետևյալ գերատեսչություններից.

- ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն
- ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն
- ՀՀ ֆինանսների նախարարություն
- ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն
- ՀՀ կենտրոնական բանկ
- «Հայաստանի ռազմավարական նախաձեռնությունների կենտրոն» հիմնադրամ
- «ՓՄՁ ներդրումներ ՈՒՎԿ» ՓԲԸ
- «Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ» Հիմնադրամ:

1. ՄԻԶԳԵՐԱՏԵՍՉԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՂ ՄԱՐՄՆԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ

19. ՄԳՄ-ի հիմնական գործառույթներն են.

- Ծրագրերի մշակման ձևաչափերի մշակում և սահմանում,
- գնահատման մոդելների և գործիքների ներդրում,
- Ծրագրերի գնահատման ժամանակացույցի կազմում,
- վարկային տոկոսների սուբսիդավորման ենթակա Ծրագրերի ընտրության նպատակով՝ ֆինանսական հաստատությունների կողմից դրական եզրակացություն ստացած Ծրագրերի վերլուծություն և գնահատում.
- վարկային տոկոսների սուբսիդավորման նպատակով ընտրված Ծրագրերի ներկայացում համապատասխան կառույց.
- յուրաքանչյուր ծրագրի համար վարկային տոկոսների սուբսիդավորման չափի, ժամկետների և վճարման կարգի վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում.
- անհրաժեշտության դեպքում՝ յուրաքանչյուր տարի ծրագրերի իրականացման համար առաջնահերթ ուղղությունների և ոլորտների սահմանում.
- պետական աջակցությամբ սուբսիդավորված Ծրագրերի մշտադիտարկման մեխանիզմի կազմակերպում:

20. ՄԳՄ-ի աշխատակարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը:

VII. ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԶՄԱԳՈՐԾՈՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

21. Ֆինանսական հաստատությունների կողմից ֆինանսավորման տրամադրման դրական եզրակացություն ստացած և պետական աջակցություն ակնկալող Ծրագրերի ընդգրկուն գնահատում իրականացնելու նպատակով սահմանվում են բազմագործոն չափորոշիչներ, ըստ որոնց հարկավոր է իրականացնել գնահատումը:

22. Ծրագրերի գնահատման բազմագործոն գործակիցներն ըստ
չափորոշիչների՝

1) Ծրագրի ոլորտ

1-ին ենթաչափորոշիչներ

Մարզի զարգացման ռազմավարությամբ գերակա ճանաչված ոլորտ
Ոլորտային զարգացման ռազմավարություններում գերակա ճանաչված ոլորտ
Մարզի կամ համայնքի մրցակցային առավելություններն օգտագործող ոլորտ

2) Աշխարհագրական դիրք

2-րդ ենթաչափորոշիչներ

Սահմանամերձ և բարձր լեռնային համայնք
Մայրաքաղաքից, մարզկենտրոնից/ շրջկենտրոնից առավել հեռավորություն ունեցող
համայնք
Այլ

- Համաֆինանսավորում

3րդ ենթաչափորոշիչներ

(Ներդրողի կողմից համաֆինանսավորման չափը)

76%-ից ավելի
51% - 75%
30% - 50%

4) Հիմնական աշխատատեղերի ստեղծում՝

ա/ գործող բիզնեսի ընդլայնման դեպքում

4-րդ ենթաչափորոշիչներ

71% և ավել ան
30%-ից 70% ան
10%-ից 30% ան
մինչև 10% ան

բ/ սկսնակ բիզնեսի դեպքում *

4-րդ ենթաչափորոշիչներ

21 և ավելի
7-ից 20
6-ից 10
մինչև 5

5) Արտահանում

5- րդ ենթաչափորոշիչներ

արտադրանքի որոշակի տոկոսը, փաստաթղթերով ապացուցված կերպով, արտահանվել է: Նշված չափորոշիչին համապատասխանում է ձեռնարկության արտադրանքի՝

71%-ից ավելի
31% - 70%
11% - 30%
1%- 10%

23. Ծրագրի ընդհանուր գնահատական տրվում է՝ կիրառելով ծրագրերի գնահատման արդյունքները հետևյալ բանաձևում՝

Ընդհանուր գնահատական = ենթաչափորոշիչների հանրագումար:

5

24. Դրական եզրակացություն տրվում է ընդհանուր գնահատման 6 և բարձր միավոր ունեցող ծրագրերին:

25. Ծրագրի վարկային տոկոսադրույքի սուբսիդավորման չափը սահմանվում է՝

- 6 տոկոս սուբսիդավորում՝ 9-10 ընդհանուր գնահատականի դեպքում,
- 5 տոկոս սուբսիդավորում՝ 8 ընդհանուր գնահատականի դեպքում,
- 4 տոկոս սուբսիդավորում՝ 7 ընդհանուր գնահատականի դեպքում
- 2-3 տոկոս սուբսիդավորում՝ 6 ընդհանուր գնահատականի դեպքում:

-----

* Սույն կանոնակարգի իմաստով Սկսնակ են համարվում այն ձեռնարկությունները, որոնք հիմնվել են Հայտը ներկայացնելու օրվան նախորդող տարվա ընթացքում: